

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie

BZ2518102

Bijlage(n)

2

Datum 4 juli 2025

Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Geachte voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 2 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche 1: Mededeling The EU Startup and Scaleup Strategy: *Choose Europe to start and scale*.

Fiche 2: Mededeling over de Zwarte Zeey.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Caspar Veldkamp

Fiche 1: Mededeling The EU Startup and Scaleup Strategy: Choose Europe to start and scale

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S: De EU-strategie voor start-ups en scale-ups: Kies Europa voor het opstarten en opschalen van uw bedrijf

b) Datum ontvangst Commissiedocument

28 mei 2025

c) Nr. Commissiedocument

COM(2025) 270

d) EUR-Lex

[EUR-Lex - 52025DC0270 - NL - EUR-Lex](#)

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Raad voor Concurrentievermogen

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

Op 28 mei 2025 heeft de Europese Commissie (hierna: de Commissie) de *EU Startup and Scaleup Strategy* gelanceerd (hierna: de strategie). De Commissie geeft conform het Draghi-rapport aan dat startups en scale-ups de drijvende kracht zijn achter baanbrekende innovaties en duurzame groei, en daarmee de technologische soevereiniteit, strategische autonomie en economische groei van de EU. Zij ervaren echter structurele obstakels waardoor hun doorgroei en (internationale) opschaling vertraagt. De strategie is een overkoepelend kader voor 26 onderliggende acties. Een aantal aangekondigde acties en maatregelen is reeds eerder dit jaar aangekondigd door de Commissie: in de horizontale interne-marktstrategie,¹ en in het EU-kompas voor concurrentievermogen.²

¹ [The Single Market: our European home market in an uncertain world - European Commission](#)

² [Competitiveness compass - European Commission](#)

De acties zijn verdeeld over zes pijlers: (I) Innovatievriendelijke regelgeving; (II) Betere financiering voor startups en scale-ups; (III) Snelle marktintroductie en -expansie; (IV) Ondersteuning voor het beste talent in Europa; (V) Toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten en (VI) Meten van vooruitgang.

De Commissie kondigt in de strategie aan in 2026 een voorstel te doen voor een Europees 28e regime met een eenduidige set aan regels voor bedrijven op het gebied van insolventie, arbeids- en belastingrecht. Ook wordt een *European Business Wallet* aangekondigd. Verder is er een voorstel aangekondigd voor een *European Innovation Act* die onder meer *regulatory sandboxes* - gecontroleerde omgevingen waar innovatieve bedrijven nieuwe technologieën of diensten kunnen testen voordat ze volledig op de markt worden gebracht - zal promoten. De Commissie zal verder een vrijwillige innovatiestresstest voorstellen voor nationale wet- en regelgeving. Ook zal de Commissie voorstellen doen om de regeldruk in strategische sectoren te verminderen. De Commissie kondigt ook de revisie van de normalisatieverordening aan en zal een onderzoek starten naar de organisatie en regulering van bedrijfsherstuctureringen op EU- en lidstaatsniveau.

De Commissie wil de *European Innovation Council* (EIC) uitbreiden en vereenvoudigen. Er komt meer focus op uitdaging-gedreven, hoog risicovolle financiering in verschillende fasen. Verder zal de Commissie als onderdeel van het EIC-fonds het *Scaleup Europe Fund* uitrollen. Dit fonds zal private co-investeringen mobiliseren om de financieringskloof van deeptech scale-ups in strategische sectoren te overbruggen, in samenwerking met InvestEU en complementair aan het *European Tech Champions Initiative* en andere instrumenten van de EIB-groep. Het *Scaleup Europe Fund* zal worden uitgerold zonder vooruit te lopen op het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK), zoals de Commissie ook aangeeft. De Commissie zal daarnaast samenwerken met grote institutionele beleggers om een Europees Innovatie Investeringspact te ontwikkelen, en het bestaande instrumentarium versterken om te investeren in startups en scale-ups op het gebied van defensie. De Commissie zal verder een kader ontwikkelen voor de waardering van intellectueel eigendom. Ook zal de Commissie Europese *business angels* - particuliere investeerders die hun eigen vermogen inzetten om te investeren in startende of snelgroeiende bedrijven - ondersteunen om meer groeimogelijkheden te bieden aan startups. Ook kondigt de Commissie aan dat de definitie van een "onderneming in moeilijkheden" zoals toegepast bij staatssteun zal worden herzien, evenals de horizontale en niet-horizontale richtlijnen voor fusies. Tot slot zal de Commissie een *European Corporate Network* opzetten.

De Commissie kondigt de lancering van een *Lab to Unicorn Initiative* aan om de marktgang van onderzoeksresultaten te versnellen. Hierbij wordt aandacht besteed aan startup en scale-up hubs rond universiteitsecosystemen. Ook wordt er een blauwdruk aangekondigd voor licenties, royalty- en inkomstendeling en aandelenparticipatie bij het commercialiseren van intellectueel eigendom. Ten behoeve van het stimuleren van innovaties zal de Commissie een nieuwe set aan maatregelen introduceren voor innovatieve inkoop, waarbij extra aandacht wordt geschonken aan startups en scale-ups. De Commissie komt met een herziening van de aanbestedingsrichtlijnen om zo complexe en fragmenterende bepalingen te stroomlijnen en het Europese voorkeursprincipe bij

publieke aanbestedingen in te voeren. In het kader van de herziening van de aanbestedingsrichtlijn zal de Commissie onder andere zoeken naar verbetering en versimpeling van toegang tot aanbestedingen, waarbij rekening zal worden gehouden met behoeften van startup en scaleups. Als er wordt gekeken naar de herziening van de aanbestedingsrichtlijn specifiek op defensie- en veiligheidsgebied zal de Commissie zoeken naar manieren om de deelname van startups en scaleups aan aanbestedingen te bevorderen, inclusief een mogelijke EU-voorkeur. De *European Innovation Act* zal beogen de totale publieke en private investeringen in innovatief aanbesteden te verhogen, onder meer via *fast track*-procedures en *sourcing*-strategieën.

De Commissie zal een *Blue Carpet*-initiatief lanceren om hooggekwalificeerd en divers talent uit zowel EU- als niet-EU-landen aan te trekken en te behouden. De Commissie beoogt het stimuleren van ondernemerschapseducatie en bijscholing en het ontwikkelen van een academisch loopbaanontwikkelingskader dat activiteiten rond de commercialisatie van onderzoek belooft. Verder kondigt de Commissie een verkenning aan naar de behandeling van werknemersopties voor startups. Ook zal de Commissie een aanbeveling voorstellen om fiscale obstakels voor grensoverschrijdende werknemers van startups en scale-ups weg te nemen. Ook kondigt de Commissie een pakket over eerlijke arbeidsmobiliteit aan. In dat kader benoemt de Commissie verduidelijking van de regels rondom de coördinatie van de sociale zekerheid in geval van grensoverschrijdend 'werken op afstand' en de erkenning van vaardigheden. Tot slot kondigt de Commissie de volgende maatregelen aan t.a.v. visum en werkvergunning: een EU-visumstrategie, het *Multipurpose Legal Gateway Offices*-initiatief met focus op ICT, promotie van de EU *Blue Card*-richtlijn, het aanmoedigen van vereenvoudigde procedures waarmee startup-oprichters een verblijfs- en werkvergunning kunnen verkrijgen en EURAXESS-diensten voor innovators.

De Commissie kondigt aan bestaande EU-IT-hubs te stroomlijnen, evenals een leidraad over de verlening van intellectuele eigendomsrechten aan startups en scale-ups door universiteiten en publieke onderzoeksorganisaties. Daarnaast zal de Commissie een *Charter for Access* ontwikkelen voor onderzoeks- en technologie-infrastructuren, en waar nodig de toegangs- en contractuele voorwaarden vereenvoudigen en harmoniseren. De *European Innovation Act* zal de toegang van innovatieve bedrijven tot Europese onderzoeks- en technologie-infrastructuren verder bevorderen.

De Commissie zal een definitie voorstellen van startups, scale-ups en innovatieve bedrijven, rekening houdend met bestaande definities van het midden- en kleinbedrijf en kleine midcaps. Tevens zal de Commissie een Europees Startup- en Scale-up Scoreboard opzetten én een jaarlijkse enquête uitvoeren om de prestaties en perceptie van de Europese en nationale startup en scale-ups-ecosystemen te meten.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het versterken van het ondernemingsklimaat voor techbedrijven is een prioriteit voor dit kabinet.³ Startups en scale-ups spelen een belangrijke rol in het borgen van onze welvaart op de lange termijn en zorgen ervoor dat we minder afhankelijk zijn van het buitenland voor essentiële producten en diensten. De impact die startups teweegbrengen is driedig: economisch (welvaart), maatschappelijk (oplossing maatschappelijke uitdagingen) en geopolitiek (strategische autonomie). De kern van het Nederlandse startups en scale-up beleid is het verbeteren van de randvoorwaarden voor startups en scale-ups zodat in NL meer startups versneld kunnen opschalen en we zo meer succesvolle bedrijven en internationale marktleiders krijgen. Hierbij wordt er voornamelijk gefocust op toegang tot talent, financiering, kennis, internationale netwerken en markten en de overheid.⁴ Startups groeien namelijk vaker succesvol door als zij ondernemen in sterke ecosystemen, met ervaren tech-ondernemers, digitaal, technisch en ondernemend talent, toonaangevend onderzoek, kennisinstellingen met een ondernemende cultuur, voldoende toegang tot (durf)kapitaal, toegang tot internationale netwerken en markten, goede ondersteuning en advies voor ondernemers, goede fysieke en digitale infrastructuur en consistente innovatiebevorderende wet- en regelgeving. Door middel van het startup en scale-upbeleid wordt er ingezet op het creëren van nieuwe technologie- en marktleiders. Dit gebeurt via een generieke basis en met specifieke inzet op deeptech startups en scale-ups waarbij de Nationale Technologiestrategie⁵ een van de belangrijkste richtinggevende kaders is. Om op te schalen kijken startups al snel over de landsgrenzen heen, op zoek naar o.a. financiering, afzetmarkt, partners, kennis en/of talent. De Europese markt biedt daarbij velerlei kansen. Maar tegelijkertijd hebben zij te maken met versnipperde wet- en regelgeving die vaak per land ingeregeld is, een hoge regeldruk, ontoereikende toegang tot durfkapitaal en talent. Dit vormt grote obstakels die internationale expansie van Nederlandse startups afremmen.

Het kabinet zet daarom in om ook in de Europese context de juiste condities te creëren zodat Nederlandse startups volop kansen kunnen pakken met zo min mogelijk obstakels op de Europese interne markt. De kabinetsinzet t.a.v. het bevorderen van de Europese interne markt is eerder kenbaar gemaakt in het BNC-fiche horizontale interne-marktstrategie.

Zoals uiteengezet in het visiepaper op het volgende kaderprogramma voor onderzoek en innovatie⁶ zet Nederland zich in EU-verband in voor een krachtige EIC die voorziet in voldoende financiering voor deeptech startups om baanbrekende innovaties te identificeren en naar de markt te brengen. Een sterke EIC is daarnaast belangrijk voor scale-ups om innovaties op te schalen. Startups die willen opschalen hebben namelijk te weinig toegang tot het benodigde durfkapitaal en perspectief

³ Het Nederlandse startup en scale-up ecosysteem in internationaal perspectief. Kamerstuk II 2024/25, 32637, nr. 690

⁴ Startups en scale-ups als motor voor transitie en groei. Kamerstukken II 2022/23, 32637, nr.567

⁵ [De Nationale Technologiestrategie | Titel uitgave](#)

⁶ The Netherlands' vision paper on the future EU Framework Programme for Research and Innovation ('FP10'). Kamerstuk 2024/2025, 33009, nr. 149

op latere (eigen vermogen) investeringen in de EU.⁷ Voor het vergoten van private financiering, in het bijzonder ook voor startups en scale-ups, zet het kabinet tevens in op versterking van de kapitaalmarktunie.⁸

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

De zichtbare urgentie bij de Commissie om de voorwaarden en prikkels die tot snellere doorgroei van innovatieve startups leiden stevig te verbeteren is een zeer positieve ontwikkeling. De geschetste ambitie om de condities en prikkels die tot snellere doorgroei van innovatieve startups leiden stevig te verbeteren is terecht en hard nodig om de EU-concurrentiepositie te verbeteren en de open strategische autonomie en het toekomstige verdienvermogen te waarborgen. Het gestelde doel en ambitieniveau van de strategie is in lijn met de Nederlandse nationale beleidsinzet en de focus van de strategie is potentieerijk en ambitieus, maar ook afhankelijk van de nadere uitwerking en (uitvoering van) de implementatie. Het kabinet vindt het belangrijk dat de Commissie impact assessments gaat uitvoeren omdat dit onder andere meer inzicht geeft in de (financiële) impact van de voorstellen.

Als overkoepelende prioriteit hamert het kabinet erop dat het cruciaal is voor startups en scale-ups dat de regelgeving binnen Europa meer geharmoniseerd en vereenvoudigd wordt. Het kabinet roept de Commissie daarom op om bij de verdere uitwerking van deze strategie zo veel mogelijk aansluiting te zoeken bij de eerdere voorstellen zoals het vierde Omnibuspakket, de horizontale interne-marktstrategie en de kapitaalmarktunie.

Voor de appreciatie van het aangekondigde 28^e regime verwijst het kabinet naar het BNC-fiche over de horizontale interne-marktstrategie. Het kabinet staat positief tegenover een Europees *Business Wallet*, ten behoeve van administratieve lastenverlichting, verbeterde snelheid en efficiëntie van bedrijfsprocessen en vergrote betrouwbaarheid. Om de *Business Wallets* succesvol te maken is een aanpak nodig waarbij gebruikersperspectief wordt meegenomen (*use case*), en waarbij het hele ecosysteem is betrokken. Nederland zal hieraan bijdragen, onder andere middels deelname aan de *Large Scale Pilots*. Het kabinet ziet in beginsel meerwaarde in het voornemen om *regulatory sandboxes* te promoten ten behoeve van het accommoderen van opkomende innovaties en is benieuwd naar de verdere uitwerking. Het voorstel voor een vrijwillige innovatiestresstest kan helpen om bij nieuwe wetgeving in een vroeg stadium na te denken over de implicaties van nieuwe wetgeving voor innovatie. Het kabinet staat positief tegenover een algemene doelstelling om onnodige regeldruk in strategische sectoren te verminderen, zonder de daarmee verband houdende beleidsdoelstellingen te ondermijnen. De impact en kosten van regeldruk verschillen namelijk per sector. Daarom is, naast een horizontale aanpak op regeldrukvermindering, een sectorspecifieke benadering noodzakelijk. Ten aanzien van de voorgenomen herziening en modernisering van de Normalisatieverordening wijst het kabinet op het BNC-fiche over de horizontale interne-marktstrategie. Het kabinet kijkt met interesse uit naar de voorgestelde studie naar het effect van de bestaande herstructureringsregels op start- en scale-ups en acht het van

⁷ Kamerstuk 21501-30, nr. 621

⁸ Kamerstuk 2024/25, 21501-07, nr. 2099

belang dat de Commissie hierbij integraal kijkt naar en aandacht heeft voor zowel het perspectief van innovatieve bedrijven als hun werknemers.

Het kabinet verwelkomt de aangekondigde versimpeling en uitbreiding van de EIC, die geheel in lijn is met de Nederlandse kabinetsinzet.⁹ Meer focus op uitdaging-gedreven, hoog risicovolle financiering in verschillende fasen is positief, al benadrukt het kabinet de toegevoegde waarde van het bestaande EIC-instrumentarium. Het kabinet verwelkomt de aandacht voor opschalingsfinanciering en het aangekondigde *Scaleup Europe Fund*, zonder vooruit te lopen op het komend MFK. Dit omdat er momenteel onvoldoende privaat kapitaal binnen de EU is voor opschalingsfinanciering, onder andere vanwege de relatief kleine, risico-averse en gefragmenteerde durfkapitaalmarkt. Het kabinet ziet het *Scaleup Europe Fund* als een vervolgstap op de succesvolle STEP-pilot van de EIC, die de doelgroep voor dit type financiering en de aantrekkingskracht op private co-investeringen reeds overtuigend heeft aangetoond. Om het instrument tot een succes te maken acht het kabinet een goede inbedding in de EIC van belang om de investeringen in fundamenteel onderzoek en Onderzoek en Innovatie (O&I)-samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven in het Kaderprogramma voor Onderzoek en Innovatie door te ontwikkelen ten behoeve van maatschappelijke en economische impact. Ook is het voor Nederland – als een van de lidstaten die deelnemen aan het *European Tech Champions Initiative* (ETCI) – essentieel dat het fonds complementair blijft aan ETCI, het *European Competitiveness Fund* (incl. InvestEU) en andere EIB Groep-instrumenten, zodat er geen concurrentie ontstaat tussen marktpartijen en de Commissie bij de financiering van investeerbare scale-ups.

Het aangekondigde vrijwillige Europese *Innovation Investment Pact* biedt mogelijk een nuttige aanvulling op de nationale inzet om institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen, meer te betrekken bij het verbeteren van het durfkapitalecosysteem mits dit niet leidt tot onnodige concurrentie met bestaande succesvolle nationale en Europese initiatieven. Ten aanzien van het voornemen om de Europese investeringsinstrumenten toe te spitsen op startups en scale-ups in de veiligheids- en defensiesector verwijst het kabinet naar het BNC-fiche over Herziening EU-verordeningen ter stimulering van defensie gerelateerde investeringen ter uitvoering van het ReArm Europe Plan.¹⁰

Het kabinet is positief over het aangekondigde kader voor de waardering van intellectueel eigendomsrechten en de uitbreiding om concrete financieringsinstrumenten voor intellectuele eigendommen te ontwikkelen. Dit kan bijdragen aan een betere waardering en benutting van intellectueel eigendom en meer duidelijkheid en transparantie bij het aantrekken van financiering. Het kabinet onderschrijft het belang van een sterker ecosysteem voor *business angels*, om latent privaat kapitaal te mobiliseren en financiering in de vroege fase voor startups te verbeteren. In de beleidsreactie op het Dialogic-onderzoek in opdracht van het ministerie van Economische Zaken zullen onder andere opties voor een fiscale maatregel voor deze doelgroep worden uitgewerkt. Het

⁹ Zie voetnoot 6.

¹⁰ Kamerstuk 22112, nr. 4069.

kabinet kijkt uit naar een uitwerking van mogelijke voorstellen van de Commissie om Europese *business angels* te ondersteunen en zal dan bezien hoe de voorstellen zich verhouden tot bestaande nationale regelingen en beleid.

Het kabinet heeft zelf gepleit voor het aanpassen van de definitie van “onderneming in moeilijkheden” en staat zodoende positief tegenover de door de Commissie aangekondigde herziening hiervan. De aangekondigde herziening van de richtsnoeren voor fusies, zodat weerbaarheids- innovatie- en investeringsintensiviteit in strategische sectoren gewogen kunnen worden in het licht van wat de economie nodig heeft, is positief, al hangt de uiteindelijke positie van het kabinet af van de verdere uitwerking van de richtsnoeren én de mate waarin waarborgen worden meegenomen in de herziening.

Het kabinet is positief over het aangekondigde *Lab to Unicorn* initiatief, dat goed aansluit bij de huidige kabinetsinzet op een sterkere verankering van O&I-ecosystemen in het Europese instrumentarium,¹¹ waarbij startups en scale-ups met andere spelers zoals universiteiten, industrie, onderzoeksinstituten en publieke organisaties samenwerken bij de ontwikkeling en commercialisering van kennis. Het kabinet benadrukt dat het stimuleren van voldoende capaciteit en kennis bij deze ecosysteempartijen om met startups en scale-ups samen te werken prioriteit moet hebben in de nadere uitwerking van dit initiatief. Ook de aangekondigde leidraad over de mogelijkheden om startups te ondersteunen door de voorwaarden te verduidelijken waaronder universiteiten en publieke onderzoeksorganisaties intellectueel eigendomsrechten kunnen verlenen wordt verwelkomd. De Commissie zal erop worden gewezen dat er op dit vlak in Nederland al belangrijke stappen worden gezet met de ontwikkeling van de “standaard dealterms” - afspraken over de overdracht van intellectueel eigendom van universiteiten en kennisinstellingen aan spin-off startups - door Universiteiten van Nederland en Techleap.¹² Het kabinet erkent dat een Europees voorkeursprincipe in bepaalde gevallen wenselijk kan zijn. Een dergelijke maatregel kan echter ook negatieve effecten met zich meebrengen zoals prijsopdrijvende effecten, ondermijning van de Europese inzet op betere aanbestedingsmarkttoegang in derde landen en extra administratieve lasten. De herziening van de Defensieaanbestedingsrichtlijn in 2026 is onderdeel van de *Defence Readiness Omnibus* die op 17 juni 2025 door de Europese Commissie is gepresenteerd. Het kabinet zal hierover een separaat BNC-fiche aan de Kamer zenden.

Het kabinet onderschrijft dat het aantrekken en behouden van talent belangrijk is voor het versterken van het EU-concurrentievermogen. Het kabinet ziet arbeidsmigratie niet als structurele oplossing voor de aanpak van tekorten op de arbeidsmarkt, maar erkent wel de noodzaak om gericht en selectief talent aan te trekken dat van belang is voor de Nederlandse kenniseconomie. Daarbij is het essentieel dat lidstaten ruimte houden voor een eigen invulling van arbeidsmigratie- en arbeidsmarktbeleid. Het kabinet tekent aan dat lidstaten zelf mogen bepalen hoeveel

¹¹ Zie voetnoot 5.

¹² Science to Impact (2023): Transparent conditions for the fast growth of university spin-offs: [Transparent conditions for the fast growth of university spin-offs | Science to Impact](#)

derdelanders zij toelaten om arbeid in loondienst of als zelfstandige te verrichten¹³. Om die reden is het kabinet terughoudend op bepaalde onderdelen van het Blue Carpet-initiatief. Zo onderzoekt het kabinet momenteel de effectiviteit en uitvoerbaarheid van aanscherpingen van de nationale kennismigrantenregeling. Het kabinet beziet deze aanpassingen in samenhang met de door de Tweede Kamer ingediende amendementen en voorstellen met betrekking tot het wetsvoorstel in verband met de wijziging Vreemdelingenwet 2000 ter implementatie van de herziene kennismigrantenrichtlijn (de Europese blauwe kaart).¹⁴ Dit wetsvoorstel ligt nu ter behandeling in de Eerste Kamer. Het kabinet is terughoudend ten aanzien van een EU visumbeleid dat kan worden ingezet om talenten uit derde landen aan te trekken naar de EU en wacht de aangekondigde EU-visumstrategie van de Commissie af. Het kabinet ziet de uitwerking van de andere voorstellen onder het Blue Carpet-initiatief tegemoet en zal bezien hoe de voorstellen zich verhouden tot bestaande nationale regelingen en beleid. Het kabinet is verder positief over het voornemen van de Commissie om te komen met een pakket omtrent eerlijke arbeidsmobiliteit. Specifiek kijkt het kabinet uit naar het voorstel van de Commissie om meer duidelijkheid te bieden over de coördinatie van sociale zekerheid bij grensoverschrijdend telewerken. Nederland pleit in EU-verband actief voor een modernisering van de sociale zekerheidscoördinatie en heeft hierover ook een non-paper gedeeld met de Commissie inclusief concrete voorstellen, waaronder de verduidelijking van de regels rond telewerk.¹⁵

Het kabinet staat positief tegenover het voornemen om een Charter for Access te ontwikkelen voor industriële gebruikers, inclusief startups en scale-ups, van onderzoeks- en technologie-infrastructuren om zodoende de toegangsmogelijkheden voor dit type gebruikers te vergroten en te verbeteren. In dat kader wijst het kabinet erop dat de financiering van de Commissie voor toegang tot infrastructuur voor startups en scale-ups zich niet alleen zou moeten beperken tot AI-faciliteiten. Het kabinet verwacht dat het voorstel de valorisatie van onderzoeksresultaten ten goede kan komen en acht wetgevende maatregelen via de *European Innovation Act* in beginsel dan ook nuttig. Het uitgangspunt van het kabinet voor staatssteun is in beginsel terughoudend. Dit neemt niet weg dat er in het licht van de transitie en in geval van marktfalen gerichte staatssteun nodig kan zijn, mits goed onderbouwd, met inachtneming van internationale verplichtingen en rekening houdend met een mogelijk verstrend effect op de interne markt, in lijn met de motie Postma.

Het kabinet juicht het toe dat er EU-breed aandacht is voor meten en monitoren. Een uniforme definitie van startups, scale-ups en innovatieve bedrijven kan dit vergemakkelijken. Aandachtspunt is dat deze definities geen restrictieve effecten voor ondernemers hebben. Het kabinet steunt het voornemen voor een European Startup and Scaleup Scoreboard. Dit leidt tot een vergroting van inzichten in de prestaties van de startup- en scale-up-ecosystemen in de EU en de lidstaten

¹³ Artikel 79 lid 5 VWEU

¹⁴ Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 in verband met de implementatie van richtlijn (EU) 2021/1883 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2021 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen met het oog op een hooggekwalificeerde baan, en tot intrekking van Richtlijn 2009/50/EG van de Raad (PbEU 2021, L 382/1) (36332)

¹⁵ [Position paper - Modernisation of social security coordination in the EU | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

daarbinnen. Nederland krijgt dan ook beter zicht op zijn prestaties in internationaal perspectief, wat kan helpen bij beleidsontwikkeling gericht op startups en scale-ups.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De meerderheid van de lidstaten heeft een overwegend positieve grondhouding ten aanzien van de strategie. Er is draagvlak voor het doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren, en daarmee het Europese concurrentievermogen. Er leven wel vragen over o.a. bestuur en samenhang tussen de aangekondigde acties en het bestaande Europese beleid en instrumentarium, en de aansluiting met nationaal beleid en nationale instrumenten. Aangezien het een overkoepelende strategie betreft, is het niet mogelijk om ten aanzien van de verschillende aangekondigde initiatieven een inschatting van het krachtenveld te geven. De positie van het Europees Parlement is nog onbekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de bevoegdheid van de EU. In de mededeling worden voorstellen aangekondigd die betrekking hebben op diverse beleidsterreinen, waaronder onderzoek en technologische ontwikkelingsbeleid, industriebeleid, interne markt, onderwijs en werkgelegenheidsbeleid. Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling is sprake van een parallelle bevoegdheid van de EU en de lidstaten, waarbij geldt dat het optreden van de Unie de lidstaten niet belet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen (artikel 4, lid 3, VWEU). Op het terrein van industriebeleid is sprake van een aanvullende bevoegdheid (artikel 6, onder b, VWEU), dat wil zeggen dat de Unie bevoegd is om met betrekking tot de Europese dimensie van het industriebeleid het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Op het terrein van interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid van de Unie en de lidstaten (artikel 4, lid 2, onder a, VWEU). Op het terrein van de vaststelling van mededingingsregels die voor de werking van de interne markt nodig zijn, waar de staatssteunregels onder vallen, is sprake van een exclusieve bevoegdheid van de EU, conform artikel 3, lid 1, sub b VWEU. Op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding is sprake van een aanvullende bevoegdheid van de Unie (artikel 6, onder e, VWEU), op grond waarvan de Unie bevoegd is om met betrekking tot de Europese dimensie van dit onderwerp het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Op het terrein van de coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid is ook sprake van een aanvullende bevoegdheid (artikel 5, lid 2, VWEU). De Commissie is derhalve bevoegd om op deze terreinen een mededeling te doen.

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de subsidiariteit. De mededeling heeft stot doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren en daarmee bij te dragen aan het vergroten van Europa's economische groei, technologische soevereiniteit en open

strategische autonomie. Innovatievriendelijkere regelgeving, betere financiering, verbeterde marktintroductie en -expansiemogelijkheden, ondersteuning voor talent en betere toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten kunnen tot schaalvoordelen voor de hele EU en een gelijk speelveld voor bedrijven leiden, die nodig zijn om een bijdrage te leveren aan het bereiken van de gestelde doelen. Door op EU-niveau optimale randvoorwaarden te creëren kan het potentieel van Europese startups en scale-ups verder benut worden. Mede vanwege deze grensoverschrijdende dimensie, kunnen deze doelen onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief ten aanzien van de proportionaliteit. De mededeling heeft tot doel om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te verbeteren en daarmee bij te dragen aan het vergroten van Europa's economische groei, technologische soevereiniteit en strategische autonomie. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat het voorziet in innovatievriendelijker regelgeving, betere financiering, verbeterde marktintroductie en -expansiemogelijkheden, ondersteuning voor talent en betere toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten. Ook bevordert het actieplan (geharmoniseerde) wet- en regelgeving, wat kan bijdragen aan de gestelde doelen. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de strategie nog voldoende ruimte laat aan de EU-lidstaten om hier op bepaalde punten individueel invulling aan te geven en verdere uitwerking daarvan mede vorm te geven mits gerechtvaardigd en zorgvuldig gemotiveerd.

d) Financiële gevolgen

De mededeling zelf heeft geen gevolgen voor de EU-begroting of de nationale begroting. De aangekondigde voorstellen kennen mogelijk financiële gevolgen afhankelijk van de invulling van de voorstellen. Hierbij dient ook gedacht te worden aan uitvoering- en toezichtskosten. Sommige van de benoemde initiatieven zijn al onderdeel van lopende werkprogramma's van EU-fondsen, zoals Horizon Europe. Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de EU-jaarbegroting. Het kabinet wil in het kader van de MFK-onderhandelingen niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Het kabinet zal de ontwikkeling rondom de exacte samenstelling van de financiering van deze initiatieven nauw volgen en kijkt uit naar de impact assessments bij voorstellen voortkomend uit deze mededeling. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het kabinet staat positief tegenover initiatieven die leiden tot vermindering van onnodige regeldruk en vereenvoudiging van bestaande wet- en regelgeving. De lancering van de strategie ziet het kabinet als een positieve ontwikkeling om de interne markt verder te vereenvoudigen, te versterken en te stroomlijnen voor startups en scale-ups. Het kabinet steunt de beoogde effecten

van de strategie op de regeldruk, innovatiekracht en daarmee technologische en strategische onafhankelijkheid van Europa.

Hoewel een merendeel van de aangekondigde acties gericht is op het versimpelen en versnellen van procedures, vereenvoudigen van regels en het creëren van een aparte positie voor startups en scale-ups, worden er ook nieuwe voorstellen en plannen aangekondigd die mogelijk leiden tot extra regeldruk. Welk effect deze voorstellen en plannen daadwerkelijk zullen hebben op de regeldruk zal in de toekomst per voorstel moeten worden beoordeeld.

Voor maatregelen die gepaard gaan met verhoogde regeldruk, is het kabinet voornemens om te onderzoeken hoe deze zo lastenluw en werkbaar kunnen worden vormgegeven, bijvoorbeeld door inzet van de MKB-toets. Dat zijn panelconsultaties waarin MKB-bedrijven adviseren over de werkbaarheid en uitvoerbaarheid van een voorgestelde maatregel.

Door de toegenomen geopolitieke spanningen wordt Europa inmiddels gedwongen om eigen innovatiekracht maximaal te benutten om zo een antwoord te geven op de dreigende stagnatie op het gebied van innovatie en concurrentievermogen. De verwachting is dat de innovatie- en concurrentiekracht van Europa door de in de strategie aangekondigde acties zal toenemen, wat de economische weerbaarheid, het toekomstige verdienvermogen en ook de concurrentiekracht van de Nederland en EU in de huidige geopolitieke situatie zal versterken. De Nederlandse markt is traditioneel gericht op internationale relaties en handel en daarom kan deze strategie een gunstige uitwerking hebben ook op de Nederlandse startups en scale-ups. Het kabinet verwelkomt daarom de onlangs gelanceerde strategie.

Fiche 2: Mededeling over de Zwarte Zee

1. Algemene gegevens

a) *Titel voorstel:*

GEZAMENLIJKE MEDEDELING AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD: De strategische aanpak van de Europese Unie voor het Zwarte Zeegebied

b) *Datum ontvangst Commissiedocument:*

28 mei 2025

c) *Nr. Commissiedocument:*

JOIN(135 final)

d) *EUR-Lex:*

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52025JC0135&qid=1749578584493>

e) *Nr. impact assessment Commissie en Opinie:*

Niet opgesteld

f) *Behandelingstraject Raad:*

Raad Buitenlandse Zaken (RBZ)

g) *Eerstverantwoordelijk ministerie:*

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

In hun mededeling onderstrepen de Europese Commissie (hierna: de Commissie) en de Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlands- en Veiligheidsbeleid van de EU het geopolitieke belang van de Zwarte Zeeregio. Door onder andere diepere samenwerking met de NAVO wordt er ingezet op veiligheid, vrije doorvaart en economische ontwikkeling. Dit vraagt om meer dialoog en samenwerking met landen in de regio (Oekraïne, Moldavië, Turkije, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan) gericht op drie strategische doelstellingen met bijbehorende *flagships*, namelijk het bevorderen van veiligheid, stabiliteit en weerbaarheid; het bevorderen van duurzame economische groei en welvaart; en het bevorderen van milieubescherming, weerbaarheid tegen klimaatverandering en civiele bescherming. De strategische benadering moet een synergie vormen met het EU-uitbreidingsproces (een aantal van de Zwarte Zeelanden is kandidaat-lidstaat) en het Oostelijk Partnerschap.

In de mededeling bepleiten de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger tevens een gecoördineerde inzet in de Zwarte Zeeregio met Turkije. Turkije is een strategisch belangrijke partner van de EU en onderdeel van dezelfde douane-unie. De hernieuwde betrokkenheid tussen

Turkije en de EU is in overeenstemming met de gezamenlijke mededeling van november 2023 en de Raadsconclusies uit juni 2021 en april 2024.¹

De *flagship* van het onderdeel 'veiligheid, stabiliteit en weerbaarheid' is de *Black Sea Maritime Security Hub*, die de kritieke infrastructuur en de mariene leefomgeving in de Zwarte Zee moet beschermen door middel van monitoring en direct contact met andere veiligheidsdiensten. De Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger willen hier aan het einde van de zomer van 2025 meer informatie over presenteren.

De mededeling vraagt om meer inzet op ontminning. In de Zwarte Zee zit nog veel niet-ontplofte munitie die geruimd moet worden. EU-instrumenten als Horizon Europe, het Europese Defensie-Industrie Programma (EDIP) en het Europees Fonds voor Maritieme zaken, Visserij en Aquacultuur (EMFAF) kunnen bijdragen aan het in kaart brengen en beoordelen van de situatie.

De mededeling zet ook in op militaire mobiliteit in en rond de Zwarte Zee. Hiertoe is het van belang dat transportinfrastructuur geschikt is voor *dual-use* gebruik. Om dit te bewerkstelligen moet de huidige infrastructuur verbeterd en beschermd worden. Zaak is hierbij dat het eigenaarschap en het uitbaten van havens en kritieke maritieme infrastructuur transparant en betrouwbaar is, onder andere door het gebruik van het mechanisme voor screening van buitenlandse directe investeringen.

Hybride dreigingen, cyberdreigingen en desinformatie moeten worden tegengegaan door samen te werken op het gebied van weerbaarheid. De EU kan hierbij de *EU Hybrid Toolbox* en de *EU Cyber Diplomacy Toolbox* toepassen. Informatie-uitwisseling met de NAVO kan hierbij een optie zijn. Om georganiseerde misdaad en illegale handel tegen te gaan zet de mededeling in op samenwerking middels de *European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats* en coördinatie tussen de douanes, wetshandhavingsinstanties van de Zwarte Zeestaten en Frontex, Eurojust, Europol en het EU-Agentschap voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving (CEPOL). Verder wordt ingezet op versterkte juridische samenwerking in de vorm van wederzijdse rechtshulp, met een focus op ontneming van vermogensbestanddelen en samenwerking met EU-agentschappen.

De mededeling noemt als *flagship* voor het onderdeel 'groei en welvaart' het opzetten van een regionale connectiviteitsagenda waar de EU, de Zwarte Zeeregio, de Zuidelijke Kaukasus en Centraal-Azië onder zullen vallen. Deze zal complementair zijn aan de al bestaande transportcorridors in de regio. Er zal geïnvesteerd moeten worden in connectiviteit omtrent duurzame energie en hoge capaciteitsinternetverbindingen.

¹[https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvke1fm2yd1u0_j9vvik7m1c3gyxp/vm8mmxm51wh/v=s7z/f=/join\(2023\)50_en.pdf](https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvke1fm2yd1u0_j9vvik7m1c3gyxp/vm8mmxm51wh/v=s7z/f=/join(2023)50_en.pdf)

Door de voortdurende Russische aanvallen in Oekraïne zijn de transportkosten in de regio erg hoog, mede door de verminderde capaciteit en de hoge verzekeringskosten. Economische samenwerking tussen douanes en de EU kan de transportprocessen efficiënter maken. Om de economische ontwikkeling in de regio tot een succes te maken zal volgens de mededeling ingezet moeten worden op de digitale transitie, vergroening van de economie, onderwijs, cultuur, onderzoek en innovatie. Hierbij moet onder andere gekeken worden naar ontwikkeling van de landbouwsector in de regio, met een focus op het verbeteren van productiestandaarden, agro-logistiek en duurzame landbouw, mede in het licht van de effecten van de Russische agressieoorlog hierop. Ontwikkeling van de 'blauwe economie', door in te zetten op toerisme, duurzame aquacultuur en visserij, biedt ook grote economische kansen voor de regio. De versterkte economische samenwerking moet ook zorgen voor verbeterde toegang tot kritieke grondstoffen voor de EU.

De *flagship* voor het onderdeel 'milieubescherming, weerbaarheid tegen klimaatverandering en civiele bescherming' is het versterken van de paraatheid van kustgemeenschappen en sectoren van de blauwe economie. De Zwarte Zeeregio is vatbaar voor natuurrampen als aardbevingen, overstromingen en bosbranden. Daarnaast heeft de Russische agressieoorlog veel effect op het klimaat en het ecosysteem in de Zwarte Zee. De mededeling bepleit meer data-uitwisseling en monitoring ten behoeve van ecologische bescherming. Daarnaast wil de EU betrokken zijn bij het creëren van meer paraatheid voor rampen in de regio.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Conform het Regeerprogramma is de mededeling voor Nederland prioritair voor zover het betrekking heeft op de veiligheid in de Zwarte Zeeregio, de oorlog in Oekraïne alsook de kansen ten aanzien van de handelscorridors en energie. Het kabinet heeft bijzondere aandacht voor paraatheid, crisismanagement en nucleaire veiligheid, in het licht van de derde pilaar die ziet op het bevorderen van milieubescherming. Activiteiten die uit de mededeling voortvloeien zullen worden getoetst aan de prioriteiten van het kabinet zoals de bijdragen aan de militaire, economische en humanitaire steun aan Oekraïne, de bijdrage aan een veiliger en geopolitiek meer handelingsbekwaam Europa en diversificatie van aanvoerketens, inclusief energievoorzieningszekerheid. Het kabinet zal bij het versterken van dialoog en samenwerking de mensenrechtensituatie in landen in de Zwarte Zeeregio nauwgezet volgen en op basis daarvan zijn standpunt bepalen. Indien uit de mededeling programma's volgen dan zullen die worden getoetst aan het brede Nederlandse beleid met betrekking tot het Meerjarig Financieel Kader, de hoofdlijnen van de begroting van de EU. Tot slot sluit het beoogde doel van de mededeling tot stroomlijnen en verdiepen van bestaande inzet aan op Nederlands beleid, waaronder het voorkomen van verdubbelingen in inzet op het Oostelijk Partnerschap en andere bestaande initiatieven.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet acht het positief dat de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger een strategische benadering voor de Zwarte Zeeregio hebben gepubliceerd. De doelstellingen van de mededeling passen bij de inzet van het kabinet voor het versterken van de veiligheid, het bevorderen van de economische ontwikkeling en het beschermen van het milieu in deze regio.

In de mededeling vragen de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger aandacht voor de verstrekende gevolgen van de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne voor de internationale orde en in het bijzonder voor de Europese en regionale veiligheid. In de optiek van het kabinet zijn veiligheid en stabiliteit in en rondom de Zwarte Zee belangrijke elementen om duurzame en rechtvaardige vrede in de regio te garanderen. Vrije doorvaart in de Zwarte Zee bevordert de veiligheid van het scheepvaartverkeer. Hiermee wordt bijgedragen aan de intra- en interregionale handel en de economische ontwikkeling van de regio. De doelstellingen van de mededeling passen om die reden ook bij de inzet van het kabinet ten aanzien van structurele en onverminderde steun aan Oekraïne.

Het kabinet onderschrijft dat Turkije, naast NAVO-bondgenoot, een belangrijke partner voor de EU en Nederland is op terreinen als migratie, veiligheid, terrorismebestrijding, klimaat en economie. De EU heeft belang bij een goede samenwerking met Turkije tegen de achtergrond van geopolitieke ontwikkelingen, zoals de Russische agressie tegen Oekraïne. Het kabinet verwelkomt dan ook de beoogde gecoördineerde samenwerking vanuit de EU met Turkije en bepleit deze in een zo vroeg mogelijk stadium te initiëren voortbouwend op de bestaande samenwerking. Deze inzet sluit aan op de overeengekomen bestaande insteek van de EU om op een gefaseerde, proportionele en omkeerbare wijze samen te werken met Turkije op terreinen van wederzijds belang.² Ook sluit deze inzet aan op het staand kabinetsbeleid om de samenhang van inzet in EU- en NAVO-kader te versterken.

Het kabinet onderschrijft het belang van de aangekondigde *Black Sea Maritime Hub*. Een verbeterde informatie-uitwisseling, monitoring van kritieke infrastructuur en samenwerking met veiligheidsdiensten zal bijdragen aan het beschermen van de mariene leefomgeving en de kritieke infrastructuur in de Zwarte Zee. Daarbij is ook ontmijsing een belangrijke doelstelling die het kabinet steunt.

In het licht van de oorlog in Oekraïne en de doelstelling van maritieme veiligheid en vrije doorvaart in de Zwarte Zeeregio is het van belang er rekening mee te houden dat een eventueel vredesakkoord mogelijk niet het definitieve einde betekent van een conflict tussen Rusland en Oekraïne. De EU en de NAVO dienen rekening te houden met een scenario waarin de Zwarte Zee een regio blijft waarin sprake is van (geo)politieke spanningen, bijvoorbeeld vanwege Rusland dat hybride aanvallen uitvoert en zijn vloot herbouwt ter voorbereiding op een nieuwe aanval op het Oekraïense- of NAVO-grondgebied.

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-21501-20-2066.pdf>

Het kabinet bepleit daarnaast een gecoördineerde en pragmatische inzet op maritieme veiligheid en veilige doorvaart, waarbij samen met partnerlanden gekeken wordt naar wie met welk instrumentarium het meest effectief kan bijdragen. Daarbij is het van belang om te kijken naar wat landen rond de Zwarte Zee zelf kunnen leveren, en in welke behoefte complementair voorzien dient te worden door derden. De Commissiedoelstellingen zijn ambitieus, maar nadere concretisering van instrumenten en capaciteiten van partnerlanden is noodzakelijk en van belang om te voorkomen dat er verdringingseffecten ontstaan.

Het kabinet acht het van essentieel belang om militaire mobiliteit binnen Europa te verbeteren en is daarom positief over de voorstellen van de Commissie. Het snel en effectief kunnen verplaatsen van militair materiaal en personeel is noodzakelijk voor een geloofwaardige afschrikking en verdediging van het grondgebied van de lidstaten, ook in NAVO-verband. Daarvoor is het belangrijk dat er wordt geïnvesteerd in infrastructuur ter verbetering van de militaire corridors.

In het kader van militaire mobiliteit is het Kabinet ook positief over de inzet op versterking van dual use-gebruik van de transportinfrastructuur, inclusief het waarborgen van de transparantie en de betrouwbaarheid van het eigenaarschap en het uitbaten van deze infrastructuur.

De Commissie zet in de mededeling voorts in op het tegengaan van hybride dreigingen. Het kabinet deelt deze zorgen en acht de voorgestelde inzet van bestaande instrumenten als de *EU Hybrid Toolbox* en *EU Cyber Diplomacy Toolbox* passend in deze context.

Het kabinet is positief over de versterkte samenwerking met EU-agentschappen in het kader van het tegengaan van georganiseerde misdaad en illegale handel. Het kabinet ziet de landen in de Zwarte Zee-regio ook als belangrijke partners op het gebied van juridische samenwerking in de vorm van wederzijdse rechtshulp. Met deze landen zijn er lang gevestigde bilaterale relaties op het terrein van wederzijdse rechtshulp, gebaseerd op de verdragen van de Raad van Europa. Zekerheidshalve merkt het kabinet dan ook op dat het thans geen rol ziet voor de EU waar het gaat om wederzijdse rechtshulp met deze landen.

Het kabinet is positief over het versterken van de economische samenwerking, middels de *flagship* van de versterkte connectiviteitsagenda. Verschillende landen in deze regio beschikken over aanzienlijke reserves aan kritieke grondstoffen, wat hun strategische belang voor de EU onderstreept. De samenwerking op gebied van energie, specifiek in het geval van Oekraïne, sluit aan bij de inzet van het kabinet op dit terrein. Investerings in transport, energie en digitale infrastructuur zullen helpen om de economische potentie van de regio beter te ontsluiten. Het kabinet waardeert om die reden ook de inzet op onderwijs, cultuur, onderzoek en innovatie. Verbeterde samenwerking tussen douanes kan ook helpen de transportprocessen te verbeteren. Aangezien het kabinet de zorgen van de Commissie deelt over wereldwijde voedselzekerheid, en de effecten van de Russische agressieoorlog hierop, steunt zij de nadruk op het verder ontwikkelen van de landbouwsector in de Zwarte Zeeregio op standaarden, logistiek en duurzaamheid. In het

kader van economische ontwikkeling heeft de mededeling ook veel raakvlakken met de bredere wederopbouwstrategie voor Oekraïne die in Europees verband samen met Oekraïne wordt opgesteld. In de optiek van het kabinet dienen de doelstellingen van de mededeling daarom nadrukkelijk bij te dragen aan de wederopbouwstrategie voor Oekraïne.

Het kabinet vindt het belangrijk dat de EU haar klimaatdoelen haalt en is voorstander van de inzet op milieubescherming, weerbaarheid tegen klimaatverandering en civiele bescherming. Klimaatverandering en milieuproblematiek hebben grensoverschrijdende effecten waardoor een versterkte inzet van groot belang is.

Het kabinet wil in het licht van de vele verwijzingen naar uitbreiding van de EU benadrukken dat het, conform het Regeerprogramma, zeer kritisch tegenover verdere uitbreiding van de EU staat en streng vasthoudt aan de eisen voor EU-lidmaatschap, inclusief de zogenoemde Kopenhagen-criteria. Hervormingen op het gebied van de rechtsstaat en het openbaar bestuur, net als transparantie en corruptiebestrijding, zijn belangrijk. Er worden geen concessies gedaan aan deze criteria. Het kabinet erkent het EU-perspectief van kandidaat-lidstaten. Een reëel lidmaatschapsperspectief is voor kandidaat-lidstaten een belangrijke drijfveer om te hervormen. Met het oog op geleidelijke toetreding benadrukt het kabinet dat geleidelijke integratie tot de interne markt altijd voorafgegaan moet worden door overname, implementatie en handhaving van alle relevante EU-regelgeving, zodat de landen aan dezelfde standaarden voldoen als EU-lidstaten. Daarmee wordt een gelijk speelveld geborgd.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De mededeling is positief ontvangen door de EU-lidstaten. Een breed gedragen reactie was dat de strategische aanpak sterk moet aansluiten bij andere programma's van de EU zoals het Oostelijk Partnerschap, en dat er gewaakt moet worden voor dubbeling van de initiatieven. Enkele lidstaten hebben geïnformeerd naar de financiële implicaties van de uitwerking van de mededeling.

Verder is de oproep vanuit lidstaten gekomen om oog te houden voor de snel verslechterende mensenrechtensituatie en democratische achteruitgang in Georgië bij de implementatie van deze strategische aanpak.

Naar verwachting kan de strategie op steun rekenen van het Europees Parlement. Er is vanuit het Europees Parlement nog geen rapporteur bekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op vrijheid, veiligheid en recht, economische, sociale en territoriale samenhang, milieu en het Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB). Op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, aanhef en onder j VWEU). Op het terrein van economische, sociale en territoriale samenhang is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, aanhef en onder c VWEU). Op het terrein van milieu is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, aanhef en onder e VWEU). Op het terrein van GBVB is sprake van een sui generis bevoegdheid van de EU en de lidstaten (artikel 2, lid 4, VWEU).

b) Subsidiariteit

Het kabinet heeft een positieve grondhouding omtrent de subsidiariteit. De mededeling heeft tot doel de bevordering van vrede en veiligheid, economische ontwikkeling en democratische consolidatie in de Zwarte Zeeregio. Elk onderwerp in de mededeling ziet op transnationale aangelegenheden in een regio die meerdere landen omvat, die geen onderdeel zijn van de EU. Elk van deze zaken zijn niet of slecht op lokaal niveau te verwezenlijken, aangezien de militaire dreiging in de regio niet nationaal gebonden is, de versterkte economische samenwerking efficiënter vanuit de EU georganiseerd kan worden dan bilateraal van land tot land, en klimaat ook een internationale aangelegenheid is, waardoor een EU-aanpak nodig is. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

Het kabinet heeft een positieve grondhouding omtrent de proportionaliteit. De mededeling heeft tot doel de bevordering van vrede en veiligheid, economische ontwikkeling en democratische consolidatie in de Zwarte Zeeregio. Het voorstel is geschikt om deze doelstellingen bereiken omdat met deze strategische aanpak de vrije doorvaart in de Zwarte Zee gegarandeerd kan worden, geïnvesteerd wordt in defensie, de blauwe economie in de regio versterkt wordt en de kustgemeenschappen beter voorbereid worden op eventuele natuurrampen. Door deze veelkoppige inzet wordt het veiliger om te handelen in de Zwarte Zeeregio, kan er beter militair geopereerd worden, wordt er werk gemaakt van de klimaatschade die in de regio is ontstaan, kan de connectiviteit in en met de regio worden verbeterd, en wordt er op veel verschillende elementen beter (economisch) samengewerkt tussen de EU, de NAVO en de landen in de Zwarte Zeeregio. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de voorgestelde plannen veelal een versterking vormen van bestaande initiatieven en prioriteiten, en verder met name inzet op versterking van de samenwerking tussen staten waardoor er nog voldoende ruimte overblijft voor nationale invulling en uitwerking.

d) Financiële gevolgen

De implementatie van de in de mededeling genoemde voorstellen zal volgens de Commissie geschieden binnen het huidige o Meerjarige Financiële Kader. Dat sluit aan bij de Nederlandse positie dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. (Eventuele) toekomstige budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De mededeling heeft geen gevolgen voor de regeldruk. De voorgestelde verdere samenwerking op het gebied van defensie-industrie, (kritieke) infrastructuur, energie en handel kan positieve effecten hebben op het EU-concurrentievermogen. Specifiek het voorgestelde *flagship*-project rondom economische connectiviteit kan mogelijk een positieve bijdrage leveren. Door de beperkte uitwerking in de mededeling is het exacte effect echter onzeker.

Geopolitiek zet de mededeling in op een grotere rol van de EU en de NAVO in de Zwarte Zeeregio. Dit zal betekenen dat de EU nadrukkelijker aanwezig zal zijn in de regio, wat ook landen buiten de Zwarte Zeeregio zullen opmerken. De EU zal, in lijn met de gezamenlijke mededeling van november 2023 en de Raadsconclusies uit juni 2021 en april 2024, haar band met Turkije aansterken. Doordat de mededeling ook inzet op sterkere samenwerking tussen de landen in de Zwarte Zeeregio zelf, zal deze regio zelf mogelijk ook aan invloed winnen.

Aan de Minister van Economische Zaken

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**

nota
TER BESLISSING

Openbare beslisnota BNC-fiche EU Startup and
Scale-up Strategy

**TER BESLISSING
Datum**

Kenmerk
DGBI / 99414699

Parafenroute

Kopie aan

Bijlage(n)
1 BNC-Fiche EU Startup and
Scale-up Strategy

Aanleiding

Op 28 mei jl. heeft de Europese Commissie de EU Startup and Scale-up Strategy gepresenteerd, waarin 26 acties op hoofdlijnen worden aangekondigd. De strategie heeft tot doel Europa tot de startup en scale-up powerhouse van de wereld te maken. Dit BNC-fiche wordt besproken op 25 juni in het BNC-overleg en op 1 juli in de CoCo. Na de MR van 4 juli wordt het BNC-fiche naar het parlement gestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de lijn in het BNC-fiche aangaande de EU Startup and Scale-up Strategy.

Kernpunten

- De Europese Commissie (hierna: Commissie) kondigt in de strategie specifieke op startups en scale-ups gerichte maatregelen aan die gegroepeerd zijn onder zes pijlers:
 - Regelgeving: regeldruk verlagen, fragmentatie verminderen en innovatievriendelijke regelgeving bevorderen;
 - Financiering: betere toegang tot en een groter aanbod van durf- en institutioneel kapitaal;
 - Versnellen marktgang: prikkels voor een snelle commercialisering van onderzoeksresultaten en maatregelen t.b.v. innovatiegerichte inkoop;
 - Talent: steun bij het aantrekken en behoud van hooggeschoold personeel van binnen en buiten Europa;
 - Infrastructuur en netwerken: ondersteunen en vergroten van toegang tot infrastructuur, netwerken en diensten;
 - Meten: verzamelen van data op basis van een definitie van de doelgroep, en het plegen van datagerichte beleidsinterventies.

Kenmerk
DGBI / 99414699

- Per pijler kondigt de Commissie een aantal acties aan die zij in de komende periode tot aan Q2 2026 zal presenteren. Dit BNC-fiche gaat daarom kort in op afzonderlijke acties, een uitgebreidere appreciatie per actie volgt later nadat de uitwerkingen bekend zijn.
- Het kabinet staat in beginsel positief tegenover de ambitie en het doel van de Commissie, en onderschrijft het belang van een sterk Europees startup- en scale-up ecosysteem dat bijdraagt aan de innovatiekracht en open strategische autonomie van Europa, met inbegrip van veiligheid.
- Het kabinet onderschrijft de noodzaak en de ambitie tot vermindering van regeldruk en harmonisatie van wet- en regelgeving binnen de Europese markt. Dit in lijn met bredere EU doelstellingen en voorstellen die reeds eerder gepresenteerd zijn door de Commissie, zoals bijvoorbeeld de horizontale interne-marktstrategie.
- Ook de aankondiging van de herziening van de regelgeving omtrent Onderneming in Moeilijkheden is zeer welkom.
- De inzet op uitbreiding van de EIC en het vergroten van het aanbod van opschalingsfinanciering is positief. Wel is het van belang dat de Commissie bij de uitwerking van het Scaleup Europe Fund complementair blijft aan andere EU initiatieven zoals ETCI en het European Competitiveness Fund, incl. InvestEU.

Toelichting

- De strategie is een reactie van de Commissie op de het Draghi rapport, waarin de achteruitlopende positie van Europa op het gebied van technologie en innovatie ten opzichte van o.a. China en de VS wordt blootgelegd. Eén van de belangrijkste aanbevelingen is extra inzetten op innovatie.
- De strategie beoogt innovatiebevordering door het creëren van de juiste condities en prikkels voor startups en scale-ups om op de Europese interne markt makkelijker en sneller te kunnen innoveren en op te schalen.
- De strategie staat niet op zichzelf. Eerder dit jaar heeft de Commissie de horizontale interne-marktstrategie gelanceerd waarin acties zijn aangekondigd om de interne markt te vereenvoudigen en te versterken. Daarnaast is ook de Savings and Investment Union, waartoe de Commissie eerder dit jaar een voorstel heeft gedaan, zeer relevant. Naar beide BNC-fiches wordt verwezen.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
juni 2025

Onze referentie
BZ2517042

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Plandatum/Deadline BNC
25 juni 2025

Binnengekomen op
28 mei 2025

Bijlage(n)
1

nota

BNC Fiche Mededeling EU Strategische Benadering Zwarte Zeeregio

Aanleiding

De op 28 mei jl gepubliceerde mededeling over de EU Strategische Benadering voor de Zwarte Zee

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met bijgaand BNC-fiche met het standpunt van het Kabinet over deze nieuwe EU-strategie ter bespreking in de CoCo van 1 juli en aansluitende MR.

Kernpunten

- De CIE en de HV Kallas hebben een mededeling gepubliceerd getiteld 'De strategische benadering van de Zwarte Zee door de EU' op 28 mei 2025.
- In de mededeling onderstrepen CIE en HV het geopolitieke belang van de Zwarte Zeeregio. Door o.a. diepere samenwerking met de NAVO wordt er ingezet op veiligheid, vrije doorvaart en economische ontwikkeling. Dit vraagt om meer dialoog en samenwerking met landen in de regio (Oekraïne, Moldavië, Turkije, Georgië, Armenië en Azerbeidzjan) gericht op drie strategische doelstellingen: bevorderen van veiligheid, stabiliteit en weerbaarheid; bevorderen van duurzame economische groei en welvaart; en bevorderen van milieubescherming, weerbaarheid tegen klimaatverandering en civiele bescherming. De strategische benadering moet een synergie vormen met het EU-uitbreidingsproces (een aantal van de Zwarte Zeelanden zijn kandidaat-lidstaten) en het Oostelijk Partnerschap.
- Het BNC fiche stelt dat conform het Regeerprogramma de mededeling voor Nederland prioritair voor zover het betrekking heeft vanuit EU-perspectief op de veiligheid in de Zwarte Zeeregio, de oorlog in Oekraïne alsook de kansen ten aanzien van de handelscorridors en energie. Ten aanzien van de derde pilaar die inzoomt op het bevorderen van milieubescherming, weerbaarheid tegen klimaatverandering en civiele bescherming in de Zwarte Zeeregio, heeft het kabinet bijzondere aandacht voor paraatheid, crisismanagement en nucleaire veiligheid.

Toelichting

Parlementair

- De Kamer besloot deze mededeling tot een prioritair dossier te bestempelen waardoor de Kamer binnen drie i.p.v. de gebruikelijke zes weken een BNC fiche zou verwachten. Op 4 juni heeft u een uitstelbrief naar de Kamer gestuurd, gezien deze mededeling de EU relaties met belangrijke landen in de Zwarte Zeeregio zoals Oek en TUR raakt en verband houdt met zowel oude als nieuwe samenwerkingsstructuren met een baaierd aan onderwerpen zoals veiligheid economische connectiviteit infrastructuur en de Global Gateway maritieme veiligheid en energieveiligheid.
- De leden Boswijk (CDA) en Paternotte (D66) stelden op 4 juni jl. schriftelijke vragen aan u en M IenW over de Mededeling en verzoeken uw en M IenW visie op de strategische relevantie van de regio en zoomen daarbij in op zowel het handels- en veiligheidsbelang met focus op de rol van havens.
- In uw beantwoording, die u separaat toekomt, onderschrijft u het geopolitieke belang van de Zwarte Zeeregio voor de EU als geheel, niet voor NL in het bijzonder, specifiek ter bevordering van veiligheid, stabiliteit en weerbaarheid, mede naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne, als ook het bevorderen van duurzame economische groei en welvaart. U bevestigt het belang van havensamenwerking in het algemeen en stelt dat dit met havens in de Zwarte Zeeregio met name in Europees verband plaatsvindt. Daarnaast benadrukt u dat dat het aan havenbedrijven zelf is om invulling te geven aan havensamenwerking, zoals in het kader van havenontwikkeling of inzet op *green shipping corridors* tussen havens.
- Tijdens het Plenair Debat ER van 18 juni heeft MP doorverwezen naar de op dat moment nog nieuw aan te treden M IenW om -naar verwachting- per brief te reageren op een motie van het lid Boswijk. Hierin werd aansluitend op de Kamervragen de regering verzocht een verkenning te doen naar een strategisch partnerschap tussen de haven van Rotterdam en de haven van Odessa en de Kamer hierover voor het einde van het jaar te informeren.

Datum

juni 2025

Onze referentie

BZ2409961